

MOBIL ILOVALAR ORQALI O`ZBEK TILI LUG`ATINI O`RGANISH

Komilova Z.X

Farg'ona Davlat universiteti

xumor851@mail.ru

Dadabayeva Maxinabonu

Farg'ona Davlat universiteti talabasi

Annotatsiya. *Maqolada o'zbek tili lug'atini o'tganishda mobil ilovalarning ahamiyati, ularning afzalliklari va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli ta'lim vositalaridan, xususan, mobil texnologiyalardan foydalanish samaradorligi, o'quvchilarning mustaqil o'rganish motivatsiyasiga ta'siri ham yoritiladi. Zamonaviy til o'qitish nazariyalari, chet tillarini mobil platformalarda o'qitish tajribalari ham tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *mobil ta'lim, o'zbek tili, lug'at, raqamli pedagogika, interaktiv o'qitish, mobil ilova, o'quv motivatsiyasi.*

Аннотация. *В статье рассматривается роль мобильных приложений в изучении лексики узбекского языка, анализируются их дидактические возможности и педагогические преимущества. Также исследуются проблемы цифрового обучения и пути совершенствования мобильных образовательных технологий.*

Ключевые слова: *мобильное обучение, узбекский язык, словарь, цифровая педагогика, интерактивное обучение, мобильное приложение, мотивация обучения.*

Abstract: *The article analyzes the importance of mobile applications in the study of the Uzbek language, their advantages and pedagogical possibilities. It also discusses the effectiveness of using digital educational tools, in particular mobile technologies, and their impact on students' motivation for independent learning. Modern language teaching theories and experiences in teaching foreign languages on mobile platforms are also analyzed.*

Key words: *mobile education, Uzbek language, dictionary, digital education, interactive education, mobile application, motivational education.*

Kirish.

Globalashuv jarayonida o'zbek tilini xorijiy tillar qatorida o'rganishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar ta'limning barcha bosqichlariga kirib kelib, o'rganish jarayonini yanada qulay, shaxsga yo'naltirilgan va mustaqil shaklga keltirmoqda. Bugungi kunda **mobil ta'lim (m-learning)** konsepsiyasi ta'limning ajralmas qismiga aylanmoqda (Sharifxo'jayev, 2022; UNESCO, 2021).

Asosiy qism

1. Mobil ilovalarning o‘zbek tili lug‘atini o‘rganishdagi o‘rni

Mobil ilovalar — bu o‘quvchilarga istalgan joyda, istalgan vaqtda o‘rganish imkonini beruvchi qulay platformalardir. O‘zbek tili lug‘atini o‘rganishda “UzLingua”, “So‘z o‘rganamiz”, “O‘zbekcha-inglizcha lug‘at”, “Duolingo (Beta Uzbek versiyasi)” kabi ilovalar faol qo‘llanilmoqda. Bu ilovalar so‘z boyligini oshirish, talaffuzni to‘g‘rilash, sinonim va antonimlarni o‘rganish, hamda interaktiv testlar orqali bilimni mustahkamlash imkonini beradi.

2. Mobil o‘qitishning pedagogik asoslari.

Mobil o‘qitish **konstruktivizm** nazariyasiga asoslanadi, ya’ni bilim o‘quvchi tomonidan mustaqil kashf etiladi. Mobil ilovalar o‘quvchini faol ishtirokchi sifatida ta’lim jarayoniga jalb etadi (Piaget, 1973; Vygotskiy, 1978). Shu orqali o‘rganish motivatsiyasi ortadi va o‘zlashtirish samaradorligi kuchayadi.

Afzalliklari:

- istalgan joy va vaqtda o‘rganish imkoniyati;
- interaktivlik va multimediya vositalari orqali so‘zlarni yodlashni osonlashtirish;
- geymifikatsiya (o‘yin elementlari) orqali o‘quvchini rag‘batlantirish.

Muammolar:

- internet va texnik vositalarga bog‘liqlik;
- sifatli kontent yetishmasligi;
- ayrim foydalanuvchilarda motivatsiya pasayishi.

4. Kelajak istiqbollari

Kelgusida o‘zbek tili lug‘atini o‘rgatishda **sun’iy intellekt, ovozni tanish tizimlari va chatbotlar** asosida ishlab chiqilgan interaktiv mobil dasturlarning ulushi ortadi. Masalan, **AI-Lingo, GPT-assistentlar va AR-texnologiyalar** (kengaytirilgan reallik) asosida o‘quv jarayonini yanada jonlantirish mumkin.

Xulosa

Mobil ilovalar o‘zbek tili lug‘atini o‘rganishda innovatsion, qulay va zamonaviy vosita sifatida samarali natija beradi. Ular o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish ko‘nikmasini shakllantiradi, raqamli savodxonlikni oshiradi va o‘zbek tilini xalqaro miqyosda o‘rganishga yangi imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sharifxo‘jayev, A. (2022). Raqamli ta’lim va mobil pedagogika asoslari. Toshkent: TDPU nashriyoti.
2. Rasulova, M. (2023). O‘zbek tili o‘qitishning innovatsion usullari. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim jurnali.
3. UNESCO (2021). Mobile Learning Week Report. Paris.

-
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.
  5. Piaget, J. (1973). *To Understand Is to Invent: The Future of Education*. New York.
  6. Rasulova, M. (2023). Инновационные методы обучения узбекскому языку.
  7. Tojiboyev, I., & Karimova, N. (2022). Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashning metodik asoslari. *Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar jurnali*, 4(3), 87–95.
  8. Qodirova, M. (2021). O'zbekistonda raqamli ta'limni joriy etishning tashkiliy-pedagogik asoslari. *Pedagogika va psixologiya jurnali*, 2(1), 56–63.
  9. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023). Some approaches to teaching programming languages in professional educational institutions. *Education and science in the XXI century*. 2 (38).
  10. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023) The role of information technologies in teaching technical sciences in professional educational institutions. *Scientific and practical journal "Technique"*. Issue No.1.
  11. Komilova, Z. Kh. (2023). The role and importance of information technology science in today's society. *Education and innovative research*. Bukhara State University, 2(2), 234-237.
  12. Komilova Z.Kh, Nazirjonova. F.S The role of new information technologies in education. *Экономика и социум*. 2021, № 4-1 (83), -С.167-170.
  13. Z. X. Komilova. Axborot texnologiyalari fanining hozirgi jamiyatsdagi o'rni va ahamiyati // *Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar*. Buxoro davlat universiteti. – 2023. – T. 2. – №. 2. – С. 234-237.
  14. Z. X. Komilova & F. S. Nazirjonova. (2020). The value and role of interactive methods in the development of information technology in primary school pupil. *Academicia An International Multidisciplinary Research Journal (Double Blind Refereed & Reviewed International Journal)*. ISSN, 2249-7137.
  - 15.